

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในยุคแห่งเทคโนโลยีสารสนเทศ ข่าวสารข้อมูลถือว่าเป็นปัจจัยในการดำเนินกิจการงานต่าง ๆ ผู้ที่มีโอกาสเข้าถึงข้อมูลได้เร็วกว่าก็จะได้เปรียบผู้อื่น อินเทอร์เน็ตหรือเครือข่ายคอมพิวเตอร์ซึ่งเป็นแหล่งรวบรวมสารสนเทศจากทั่วโลกเข้าไว้ด้วยกัน จึงเป็นเสมือนชุมทรัพย์ข้อมูลข่าวสารที่คนส่วนใหญ่เริ่มหันมาสนใจในปัจจุบัน (ณอมพร ตันพิพัฒน์, 2539, หน้า 47) อินเทอร์เน็ตเป็นเครือข่ายฐานข้อมูลในคอมพิวเตอร์ที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในโลก ซึ่งประกอบด้วยเครือข่ายย่อยจำนวนมากมากระจายอยู่ทุกมุมโลก กล่าวกันว่าเวลานี้มีคอมพิวเตอร์ขนาดต่าง ๆ ต่อเชื่อมกับระบบอินเทอร์เน็ตหลายสิบล้านเครื่อง ทำให้ระบบอินเทอร์เน็ตเป็นเครือข่ายสื่อสารที่ใหญ่มาจนสามารถตอบสนองความต้องการในการค้นคว้าข้อมูลอย่างไร้พรมแดน ในยุคของเทคโนโลยีสารสนเทศได้เป็นอย่างดี (วิทยา เรืองพรพิสุทธิ์, 2538, หน้า 21)

ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์เกิดขึ้น โดยการเชื่อมโยงสร้างความสัมพันธ์กันเพื่อวัตถุประสงค์ในการแบ่งทรัพยากรภายในกลุ่มหรือด้วยเหตุผลอีกหลาย ๆ ประการ อันเป็นความต้องการของผู้ใช้คอมพิวเตอร์ที่มีความจำเป็นต้องใช้เครื่องคอมพิวเตอร์กันเป็นจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็นการทำงาน การทำธุรกิจการค้าหรือแม้กระทั่งทำงานที่บ้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถาบันการศึกษา สถานบริการ ตลอดจนบริษัทห้างร้าน องค์กรต่าง ๆ เหล่านี้ จะใช้คอมพิวเตอร์เชื่อมต่อเข้ากับเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อเป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้ เป็นเครื่องมือในการประกอบธุรกิจ เป็นสื่อที่จำเป็นของภาครัฐในการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารออกไปสู่สังคมภายนอก รวมทั้งเป็นแหล่งพักผ่อนเพื่อความบันเทิงได้ในขณะเดียวกัน (พัชรภรณ์ บางเจียว, 2542, หน้า 2)

ปัจจุบันมีผู้ใช้อินเทอร์เน็ตมากกว่า 600 ล้านคนทั่วโลก และในประเทศไทย ประมาณ 3.5 ล้านคน (ทวีศักดิ์ กอนันต์กุล, 2545, หน้า 17) ที่เข้ามาเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตและใช้บริการด้วยเหตุผล และความต้องการที่ต่าง ๆ กัน ข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตจะถูกส่งผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์และระบบการสื่อสาร ซึ่งในแต่ละพื้นที่ หรือแต่ละประเทศ จะมีหน่วยงานรับผิดชอบเพื่อเชื่อมต่อกับระบบใหญ่ของโลก ผู้ใช้อาจเข้าสู่อินเทอร์เน็ตโดยผ่านทางระบบเครือข่ายของสำนักงาน องค์กร หรือสถานศึกษาของตนซึ่งตามปกติแล้ว หากเป็นหน่วยงาน หรือสำนักงานใหญ่ ๆ จะต่อ

คอมพิวเตอร์เป็นระบบภายในองค์กร (LAN) และมักจะเชื่อมต่อกับผู้ให้บริการ (ISP) ผ่านสายนำสัญญาณความเร็วสูง (high-speed leased line) หรือผ่าน โมเด็ม (modem) หากว่าคอมพิวเตอร์ที่ใช้อยู่ในเครือข่ายเดียวกัน เพราะจะทำให้ลดค่าใช้จ่ายในการเชื่อมต่อบริษัท เพื่อประโยชน์ในการสื่อสารข้อมูลในครั้งนั้น ๆ (พัชรินทร์ บางเขียว, 2542, หน้า 3) ซึ่งความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทกับการดำเนินการขององค์กรทุกระดับ ทั้งในระดับผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการใช้งานข้อมูลข่าวสาร และในระดับผู้บริหารใช้ข้อมูลข่าวสารในการตัดสินใจวางแผนการบริหารการดำเนินการ หรือใช้ช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เพื่อให้ได้ผลอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด สำหรับการดำเนินการจำเป็นต้องมีข้อมูลและสารสนเทศเป็นปัจจัยหลักหรือปัจจัยพื้นฐานในการบริหารงานในองค์กร ในอดีตยังไม่มีหรือนำเอาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาช่วยในการจัดทำสารสนเทศ ทำให้ข้อมูลสารสนเทศกระจายอยู่ตามส่วนต่าง ๆ ขององค์กร และไม่สามารถเรียกใช้ได้ทันต่อเหตุการณ์ ถูกต้องตรงตามความต้องการ ทำให้การวางแผนการพัฒนางานองค์กรเป็นไปอย่างขาดประสิทธิภาพ

รัฐบาลปัจจุบันก็ได้ตระหนักถึงความสำคัญของเทคโนโลยี โดยเฉพาะสื่ออินเทอร์เน็ต จึงได้นำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานตลอดจนการบริการประชาชน หน่วยงานภาครัฐหลายหน่วยงานก็มีผลงานบริการประชาชนที่เกิดขึ้นจริง เช่น กรมสรรพากรรับแบบยื่นเสียภาษีทางอินเทอร์เน็ตและรับโอนเงินค่าภาษีทางธนาคาร กระทรวงพาณิชย์ให้บริการตรวจค้นชื่อนิติบุคคล และจดทะเบียนธุรกิจทางอินเทอร์เน็ต ธนาคารแห่งประเทศไทย เปิดบริการโอนเงินข้ามสถาบันการเงิน และเตรียมยกเลิกการออกเช็คของธนาคารแห่งประเทศไทยกับส่วนราชการ (ทวีศักดิ์ กอนันต์กุล, 2545, หน้า 17) และนอกจากนี้ยังมีโครงการพัฒนาระบบอินเทอร์เน็ตระดับตำบลที่เป็นแนวคิดในการนำอินเทอร์เน็ตมาใช้ในการพัฒนาทางเศรษฐกิจ และการเชื่อมโยงข้อมูลระดับตำบล (องค์การบริหารส่วนตำบล) ทั่วประเทศ นั่นก็คือ โครงการอินเทอร์เน็ตตำบล ภายใต้การกำกับดูแลของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย สืบเนื่องมาจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ในมาตรา 78 กำหนดให้รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเอง และตัดสินใจในกิจการท้องถิ่นได้เอง พัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น ระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ตลอดจนทั้งโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศในท้องถิ่นให้ทั่วถึง และเท่าเทียมกันทั่วประเทศ ส่วนในมาตรา 284 ที่ยังบัญญัติให้ท้องถิ่นมีอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหารบุคคล การเงิน การคลัง โดยแนวทางนี้มีกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจจะต้องเสร็จภายในปี 2546 แต่เมื่อสำนักงบประมาณได้ทำประเมินผลการดำเนินงานของท้องถิ่นในปี 2543 ก็พบว่าตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ให้นั้น องค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร โดยปัญหาสำคัญก็คือขาดการจัดการด้านระบบข้อมูล และขาดความรู้ความสามารถด้าน

คอมพิวเตอร์ ดังนั้นรัฐบาลจึงจัดสรรงบประมาณให้เป็นพิเศษ ในการจัดโครงการพัฒนาขีดความสามารถให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการเสริมสร้างความรู้ด้านคอมพิวเตอร์ เพื่อประโยชน์ในการจัดทำและบริหารงบประมาณ ตลอดจนการติดตามประเมินผล รวมไปถึงการพัฒนาระบบสารสนเทศ โดยมีระบบเชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนเพื่อให้ประชาชน โดยเฉพาะชุมชนในชนบทได้รับบริการข้อมูลข่าวสารอย่างกว้างขวาง รวดเร็ว และเท่าเทียมกัน (อภิษฎา จันทร์จตุลกะ, 2544 [online]
Available: <http://www.thai.net/kdg/news/nettambol5.html>)

องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกิดขึ้นหลังสุดตามนโยบายการกระจายอำนาจของรัฐบาล โดยให้ประชาชนในท้องถิ่นซึ่งเป็นระดับพื้นฐานได้มีอำนาจในการปกครองตนเองตามระบอบประชาธิปไตย จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 เป็นการกระจายอำนาจการปกครองจากส่วนกลางไปให้ประชาชน ในท้องถิ่นดำเนินการเองภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมาย เพื่อให้ประชาชนได้เรียนรู้และเข้าใจวิธีการปกครองตนเองตามระบอบประชาธิปไตย และเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลกลางในการบริหารงาน องค์การบริหารส่วนตำบลจึงเป็นหน่วยราชการส่วนท้องถิ่นที่มีภารกิจหน้าที่กว้างขวางและต้องมีการติดต่อประสานงานกับส่วนราชการและประชาชน ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องมีการจัดระบบสารสนเทศที่ดีและเหมาะสม (กรมการปกครอง, 2539, อ้างถึงใน ฅฐพงษ์ ทองหล่อ, 2543, หน้า 2)

โครงการอินเทอร์เน็ตตำบล เป็นโครงการซึ่งกำเนิดขึ้นมาด้วยความมุ่งหวังของรัฐบาลนายกรัฐมนตรี พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ในอันที่จะเสริมความเข้มแข็งให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบล โดยการนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารของทุกตำบล อาทิ ข้อมูลด้านโครงสร้างพื้นฐาน การเมืองการปกครอง การบริหาร ตลอดจนข้อมูลด้านการประกอบธุรกิจการค้า สถานที่ท่องเที่ยว ฯลฯ ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบลกับองค์กรภายนอกทั้งภาครัฐ และเอกชน ตลอดจนสังคมโลกในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศปัจจุบัน (ศูนย์ประมวลผลการทะเบียน สำนักบริหารการทะเบียน, 2544) ประกอบกับเป็นช่องทางที่รัฐบาลจะผลักดันนโยบายหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ได้อย่างสอดคล้องที่ให้ชุมชนท้องถิ่นนำเสนอสินค้าและผลิตภัณฑ์ของตนออกสู่ตลาดสามารถเข้าถึงผู้ซื้อโดยตรง และพัฒนาไปถึง e-commerce ได้ รวมทั้งเป็นการสร้าง “เครือข่ายข้อมูลตำบล” ทำให้สามารถถ่ายทอดความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างท้องถิ่น อันเกิดการพัฒนาจากการเรียนรู้มากขึ้น ซึ่งกรมการปกครองกระทรวงมหาดไทยร่วมกับองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย (ลงนามเมื่อ วันที่ 15 พฤษภาคม

พ.ศ. 2544) ดำเนินงานตามโครงการ โดยกรมการปกครองวางระบบข้อมูลและพัฒนาเว็บไซต์ตำบล แล้ว ทำการเชื่อมโยงสู่เครือข่ายการสื่อสารผ่าน IP Network ขององค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย ผ่านเข้าสู่เครือข่าย internet ในเว็บไซต์ “คนไทยคอทคอม ” (<http://www.khonthai.com>) ซึ่งเป็นเว็บทำ “portal site” สำหรับเชื่อมโยงไปยังเว็บไซต์ของกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงข้อมูลกับกรมการปกครองอยู่แล้ว (ศูนย์ประมวลผลการทะเบียน สำนักบริหารการทะเบียน, 2544)

กรมการปกครอง ซึ่งเป็นหน่วยงานสังกัดกระทรวงมหาดไทยและได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบโครงการอินเทอร์เน็ตตำบล จึงมีการแบ่งพื้นที่รับผิดชอบในการกำกับดูแลองค์การบริหารส่วนตำบลตามขอบเขตการปฏิบัติงานของศูนย์ประมวลผลการทะเบียนภาคออกเป็น 9 แห่ง ได้แก่ ศูนย์ควบคุมระบบกลาง ตั้งอยู่ที่สำนักบริหารการทะเบียนกรุงเทพฯ, ศูนย์ประมวลผลการทะเบียนภาค 2 ตั้งอยู่จังหวัดชลบุรี, ศูนย์ประมวลผลการทะเบียนภาค 3 ตั้งอยู่จังหวัดนครราชสีมา, ศูนย์ประมวลผลการทะเบียนภาค 4 ตั้งอยู่จังหวัดอุดรธานี, ศูนย์ประมวลผลการทะเบียนภาค 5 ตั้งอยู่จังหวัดเชียงใหม่, ศูนย์ประมวลผลการทะเบียนภาค 6 ตั้งอยู่จังหวัดพิษณุโลก, ศูนย์ประมวลผลการทะเบียนภาค 7 ตั้งอยู่จังหวัดนครปฐม, ศูนย์ประมวลผลการทะเบียนภาค 8 ตั้งอยู่จังหวัดสุราษฎร์ธานี และศูนย์ประมวลผลการทะเบียนภาค 9 ตั้งอยู่จังหวัดสงขลา ซึ่งโครงการอินเทอร์เน็ตตำบลได้เริ่มดำเนินงานเปิดทดลองใช้ระบบเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารที่ได้พัฒนาแล้วกับองค์การบริหารส่วนตำบล (โครงการนำร่อง) จำนวน 10 แห่ง กระจายอยู่ 9 จังหวัดและในปีงบประมาณ พ.ศ. 2544 ได้มีการสนับสนุนอินเทอร์เน็ตให้องค์การบริหารส่วนตำบลอีก 1,000 แห่งทั่วประเทศ ส่วนในปีงบประมาณ พ.ศ. 2545 จำนวน 3,000 แห่ง จนถึงในปีงบประมาณ พ.ศ. 2546 ที่คาดว่าองค์การบริหารส่วนตำบลทั่วประเทศต้องมีการใช้อินเทอร์เน็ตกันอย่างทั่วถึง (กรมการปกครอง, กองราชการส่วนตำบล, 2545) โครงการอินเทอร์เน็ตตำบลนับเป็นโครงการที่เอื้อประโยชน์โดยส่วนรวม แต่ปัจจุบันยังคงไม่ได้ประสิทธิภาพเท่าที่ควร จากการรายงานผลการดำเนินงานเบื้องต้นสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้รับการสนับสนุนโครงการอินเทอร์เน็ตตำบลแล้ว พบว่าเจ้าหน้าที่ยังขาดความรู้ ทักษะในการใช้งานอินเทอร์เน็ต ระบบเชื่อมโยงล่าช้า ตลอดจนประชาชนขาดความเข้าใจในเรื่องของโครงการอินเทอร์เน็ตตำบล (กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร [online] Available: <http://www.saraburi.go.th>) ซึ่งโครงการอินเทอร์เน็ตตำบลจะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใดนั้น จะต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายด้วยกัน เช่น กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย องค์การบริหารส่วนตำบลและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้งานอินเทอร์เน็ต โดยเฉพาะสมาชิกในองค์การบริหารส่วนตำบลในการผลักดันให้มีการใช้งานอินเทอร์เน็ตตำบลอย่างจริงจัง ประเด็นที่สำคัญประการหนึ่งที่จะต้องพิจารณาควบคู่ไป คือ ระดับชั้นหรือระดับรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่จะส่งผลต่อการดำเนินงานหรือความ

พร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ๆ ในการดำเนินกิจกรรมทางด้านอินเทอร์เน็ตตำบล รวมถึงลักษณะการใช้งานอินเทอร์เน็ตตำบลเพื่อการสืบค้นข้อมูลต่าง ๆ ในการบริหารจัดการ ภายในองค์กร และการมีส่วนร่วมของประชาชนที่จะรับภาระร่วมกันต่อโครงการอินเทอร์เน็ตของ ตนเองเพื่อให้เกิดการใช้งานและประโยชน์สูงสุด

เพื่อให้ระบบข้อมูลข่าวสาร และการใช้อินเทอร์เน็ตขององค์การบริหารส่วนตำบล สามารถตอบสนองความต้องการในการใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และส่งผลให้การดำเนินงาน ขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปตามนโยบายและวัตถุประสงค์ของรัฐบาล โดยรวม ตลอดจน องค์การบริหารส่วนตำบลเอง ทำให้เกิดการใช้ทรัพยากรเพื่อเกิดประโยชน์ได้อย่างสูงสุดและเพื่อ เป็นการติดตามผลการบริหารงาน ตลอดจนการดำเนินงานเกี่ยวกับโครงการอินเทอร์เน็ตตำบลของ องค์การบริหารส่วนตำบล ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึงการดำเนินงานของโครงการอินเทอร์เน็ต ตำบล ขององค์การบริหารส่วนตำบลในความรับผิดชอบของศูนย์ประมวลผลการทะเบียนภาค 2 ในเรื่องสภาพการดำเนินงานโครงการอินเทอร์เน็ตตำบล ลักษณะการใช้งานอินเทอร์เน็ตตำบลของ องค์การบริหารส่วนตำบลและการมีส่วนร่วมของประชาชน ตลอดจนปัญหาข้ออุปสรรคในการ ใช้งานอินเทอร์เน็ตตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลว่าเป็นอย่างไรบ้าง เพื่อให้ทราบถึงข้อมูล ข้อเท็จจริงในระดับปฏิบัติ ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโครงการอินเทอร์เน็ตตำบล จะได้นำ ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน สามารถใช้เป็นแนวทางแก้ไขข้อบกพร่อง ในการสนับสนุน และส่งเสริมการใช้งานอินเทอร์เน็ตตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เต็ม ศักยภาพ เพื่อจะเป็นประโยชน์ของสังคมส่วนรวมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาสภาพการดำเนินงาน โครงการอินเทอร์เน็ตตำบลขององค์การบริหารส่วน ตำบลใน 4 ด้านได้แก่ 1) การบริหารจัดการ 2) งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงานอินเทอร์เน็ต ตำบล 3) อุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับอินเทอร์เน็ตตำบล 4) บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้งาน อินเทอร์เน็ตตำบล
2. ศึกษาลักษณะการใช้งานอินเทอร์เน็ตตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลและการมี ส่วนร่วมของประชาชนต่ออินเทอร์เน็ตตำบล
3. ศึกษาปัญหา และข้ออุปสรรคในการใช้งานโครงการอินเทอร์เน็ตตำบลขององค์การ บริหารส่วนตำบล ในด้านต่าง ๆ ดังนี้ 1) การบริหารจัดการ 2) งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงาน อินเทอร์เน็ตตำบล 3) อุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับอินเทอร์เน็ตตำบล 4) บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการ ใช้งานอินเทอร์เน็ตตำบล และ 5) ด้านการใช้งานอินเทอร์เน็ตตำบล

4. เปรียบเทียบลักษณะการใช้งานอินเทอร์เน็ตตำบล และการมีส่วนร่วมของประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ระดับรายได้แตกต่างกัน

5. เปรียบเทียบปัญหา และข้ออุปสรรคในการใช้งานโครงการอินเทอร์เน็ตตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ระดับรายได้แตกต่างกัน

คำถามเพื่อการวิจัย

1. สภาพการดำเนินงานโครงการอินเทอร์เน็ตตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นเช่นใด

2. ลักษณะการใช้งานอินเทอร์เน็ตตำบลของของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานโครงการอินเทอร์เน็ตตำบลและการมีส่วนร่วมของประชาชนต่ออินเทอร์เน็ตตำบล อยู่ในระดับใด

3. ปัญหา และข้ออุปสรรคในการใช้งานโครงการอินเทอร์เน็ตตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับใด

4. องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีระดับรายได้แตกต่างกันมีลักษณะการใช้งานอินเทอร์เน็ตตำบล และการมีส่วนร่วมของประชาชนต่ออินเทอร์เน็ตตำบลแตกต่างกันหรือไม่

5. องค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีระดับรายได้แตกต่างกันมีปัญหา และข้ออุปสรรคในการใช้งานโครงการอินเทอร์เน็ตตำบล แตกต่างกันหรือไม่

ขอบเขตของการวิจัย

โครงการอินเทอร์เน็ตตำบล เป็นโครงการที่ต้องการจะพัฒนาขีดความสามารถขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) โดยองค์การบริหารส่วนตำบลสามารถเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทางระบบอินเทอร์เน็ตซึ่งเป็นสื่อกลางที่สำคัญ ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งศึกษาถึงการดำเนินงานโครงการอินเทอร์เน็ตตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในความรับผิดชอบของศูนย์ประมวลผลการทะเบียนภาค 2 จำนวน 8 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดตราด, จังหวัดระยอง, จังหวัดชลบุรี, จังหวัดปราจีนบุรี, จังหวัดฉะเชิงเทรา, จังหวัดสระแก้ว และจังหวัดนครนายก ที่ได้รับสนับสนุนเข้าร่วมโครงการอินเทอร์เน็ตตำบล ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2544 ซึ่งมีองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งสิ้น 100 แห่ง สำหรับการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นการศึกษา ดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานโครงการอินเทอร์เน็ตตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีองค์ประกอบหลัก 4 ประการเป็นปัจจัยพื้นฐาน ตามแนวคิดของไชยยศ เรืองสุวรรณ (2526, หน้า 17) มาประยุกต์ใช้โดยได้ทำการปรับกรอบแนวคิดให้เหมาะสมกับการดำเนินงานโครงการอินเทอร์เน็ตตำบล ดังนี้

1.1 การบริหารจัดการ

1.2 งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงานอินเทอร์เน็ตตำบล

1.3 อุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง

1.4 บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้อินเทอร์เน็ตตำบล

2. ลักษณะการใช้งานอินเทอร์เน็ตตำบลและการมีส่วนร่วมของประชาชนใช้อินเทอร์เน็ตตำบล

3. ปัญหาและข้ออุปสรรคในการใช้อินเทอร์เน็ตตำบล

3.1 การบริหารจัดการ

3.2 งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงานอินเทอร์เน็ตตำบล

3.3 อุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง

3.4 บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้อินเทอร์เน็ตตำบล

3.5 ด้านการใช้งานอินเทอร์เน็ตตำบล

3.5.1 การเชื่อมต่อเข้าสู่ระบบอินเทอร์เน็ต

3.5.2 การใช้บริการประเภทต่างๆ

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ ระดับรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล แบ่งได้ 2 ระดับ คือ ระดับรายได้สูง และระดับรายได้ต่ำ

2. ตัวแปรตาม ได้แก่

2.1 สภาพการดำเนินงานโครงการอินเทอร์เน็ตตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในความรับผิดชอบ ของศูนย์ประมวลผลการทะเบียนภาค 2

2.2 ลักษณะการใช้งานอินเทอร์เน็ตตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบล และการมีส่วนร่วมของประชาชนใช้อินเทอร์เน็ตตำบลในความรับผิดชอบของศูนย์ประมวลผลการทะเบียนภาค 2

2.3 ปัญหา และข้ออุปสรรคในการใช้งานอินเทอร์เน็ตตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลในความรับผิดชอบของศูนย์ประมวลผลการทะเบียนภาค 2

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานโครงการอินเทอร์เน็ตตำบล ในความรับผิดชอบของศูนย์ประมวลผลการทะเบียนภาค 2 ที่ได้รับการสนับสนุนโครงการอินเทอร์เน็ตตำบลภายในปีงบประมาณ พ.ศ. 2544 รวมทั้งสิ้น 200 คน แบ่งเป็นปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล 100 คน และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานโครงการอินเทอร์เน็ตตำบล 100 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีจำนวนทั้งหมด 166 คน ได้มาจากกลุ่มประชากรข้างต้นโดยเทียบจากสูตรการหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยตาราง Krejcie และ Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2532, หน้า 40-43) แล้วนำมาสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) แบ่งเป็น ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 83 คน และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานโครงการอินเทอร์เน็ตตำบล จำนวน 83 คน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. ข้อมูลที่ได้จากการวิจัย เป็นข้อมูลให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องในการรับผิดชอบโครงการอินเทอร์เน็ตตำบล สามารถใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุง และวางแผนนโยบายการพัฒนา ตลอดจนส่งเสริมการดำเนินงานโครงการอินเทอร์เน็ตตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เกิดประโยชน์สูงสุดอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงรูปแบบที่เหมาะสม สำหรับการนำอินเทอร์เน็ตมาประยุกต์ใช้ในการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ตลอดจนเป็นแนวทางที่จะนำไปสู่ระบบบริหารงานและพัฒนาโดยใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. โครงการอินเทอร์เน็ตตำบล หมายถึง โครงการที่เชื่อมต่อเครือข่ายคอมพิวเตอร์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในประเทศไทย เพื่อเข้าสู่ระบบอินเทอร์เน็ตของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

2. องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในความรับผิดชอบของศูนย์ประมวลผลการทะเบียนภาค 2 ประกอบด้วย 8 จังหวัด คือ จังหวัดตราด, จังหวัดจันทบุรี, จังหวัดระยอง, จังหวัดชลบุรี, จังหวัดสระแก้ว, จังหวัดปราจีนบุรี, จังหวัดฉะเชิงเทรา และจังหวัดนครนายก ที่ได้รับสนับสนุนเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อเข้าร่วมโครงการอินเทอร์เน็ตตำบลใน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2544

3. ศูนย์ประมวลผลการทะเบียนภาค หมายถึง หน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลการปฏิบัติงานตามโครงการอินเทอร์เน็ตตำบล สังกัด ศูนย์ประมวลผลการทะเบียน สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ปัจจุบันได้ปรับเปลี่ยนชื่อหน่วยงานใหม่ ตามพระราชบัญญัติปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อตุลาคม พ.ศ. 2545 “เป็นศูนย์บริหารการทะเบียนภาค” สังกัดสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย สำหรับการวิจัยครั้งนี้ยังคงใช้ชื่อ “ศูนย์ประมวลผลการทะเบียนภาค” เนื่องจากอยู่ในช่วงการรับผิดชอบตามโครงการอินเทอร์เน็ตตำบลในปีงบประมาณ พ.ศ. 2544

4. กองราชการส่วนตำบล หมายถึง หน่วยงานที่รับผิดชอบ กำกับ ดูแลองค์การบริหารส่วนตำบลรวมถึงโครงการอินเทอร์เน็ตตำบล สังกัด กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ปัจจุบันมีการปรับเปลี่ยนกรมขึ้นมาใหม่ ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงการแบ่งส่วนราชการใหม่ด้วยเป็น “กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น” ตามพระราชบัญญัติ ปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 และตามกฎหมายกระทรวง แบ่งส่วนราชการ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2545 ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อตุลาคม พ.ศ. 2545 ซึ่งในครั้งนี้ได้ยุบรวมกองราชการส่วนตำบลด้วย สำหรับการวิจัยครั้งนี้ยังคงใช้ชื่อ “กองราชการส่วนตำบล” เนื่องจากอยู่ในช่วงการรับผิดชอบตามโครงการอินเทอร์เน็ตตำบลในปีงบประมาณ พ.ศ. 2544

5. สภาพการดำเนินงาน หมายถึง การบริหารงานอินเทอร์เน็ตตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การบริหารจัดการ งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงานอินเทอร์เน็ตตำบล อุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้งานอินเทอร์เน็ตตำบล ได้แก่

5.1 การบริหารจัดการ หมายถึง กระบวนการที่กระทำให้การดำเนินงานต่าง ๆ บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ซึ่งจะประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ การอำนวยการ และการควบคุม

5.2 งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงานอินเทอร์เน็ตตำบล หมายถึง งบประมาณค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องจัดเตรียมเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในระหว่างการใช้งานของคอมพิวเตอร์ในการเชื่อมต่อกับระบบอินเทอร์เน็ต

5.3 อุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับอินเทอร์เน็ต หมายถึง อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ประกอบด้วยฮาร์ดแวร์ และซอฟต์แวร์ และอื่น ๆ

5.4 บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้อินเทอร์เน็ตตำบล หมายถึง บุคลากรที่มีหน้าที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับโครงการอินเทอร์เน็ตตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล คณะกรรมการบริหารส่วนตำบล รวมพนักงานบริหารส่วนตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเรื่องของการพัฒนาบุคลากร จำนวนความเพียงพอ เป็นต้น

6. ลักษณะการใช้งานอินเทอร์เน็ตตำบล หมายถึง การเข้าใช้บริการอินเทอร์เน็ตตำบล ในด้านวัตถุประสงค์ในการใช้งานอินเทอร์เน็ตตำบล ความถี่ในการใช้อินเทอร์เน็ตตำบล เป็นต้น

7. การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่ประชาชนได้เข้ามาประชุมแสดงความคิดเห็นหรือเสนอแนะในการวางแผนงานเพื่อพัฒนาอินเทอร์เน็ตตำบล มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน เช่น เข้ามีส่วนร่วมในการเสนอข้อมูลข่าวสาร ประสานความร่วมมือจัดหาข้อมูล เพื่อพัฒนาโครงการอินเทอร์เน็ตตำบล ตลอดจนเข้ามาใช้ประโยชน์จากอินเทอร์เน็ตตำบล เป็นต้น ในที่นี้จะแบ่งเป็น การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการอินเทอร์เน็ตตำบล และการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการใช้งานอินเทอร์เน็ตตำบล

8. รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง ระดับรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลสัมพันธ์กับขนาด (ชั้น) รวมถึงโครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยแบ่งเป็น

8.1 ระดับรายได้สูง ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 1, องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 2 และองค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 3 ซึ่ง

อบต. ชั้น 1 หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีรายได้เกิน 20 ล้านบาทขึ้นไป

อบต. ชั้น 2 หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีรายได้เกิน 12-20 ล้านบาท

อบต. ชั้น 3 หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีรายได้เกิน 6-12 ล้านบาท

8.2 ระดับรายได้ต่ำ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 4 และองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 5 ซึ่ง

อบต. ชั้น 4 หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีรายได้เกิน 3-6 ล้านบาท

อบต. ชั้น 5 หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีรายได้ไม่เกิน 3 ล้านบาท

9. ปัญหา และข้ออุปสรรคในการใช้งานอินเทอร์เน็ตตำบล หมายถึง การดำเนินงานด้านอินเทอร์เน็ตตำบล และลักษณะการใช้งานต่าง ๆ ที่ขัดต่อองค์การบริหารส่วนตำบลและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน เห็นว่าควรได้รับการปรับปรุงแก้ไข ในด้านการบริหารจัดการ ด้านงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงานอินเทอร์เน็ตตำบล ด้านอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับอินเทอร์เน็ต ด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้อินเทอร์เน็ต และด้านการใช้งานอินเทอร์เน็ตตำบล เป็นต้น